

Hoor- en adviescommissie

1878406/1904986

Openbare zitting van Kamer I uit de Hoor- en adviescommissie ingevolge de Algemene wet bestuursrecht (Awb) aan de Paviljoenslaan 1 te Haarlem op

donderdag 22 september 2022 om 10.00 uur

VERSLAG

van de behandeling van het bezwaarschrift ingevolge artikel 7:1 van de Awb van [REDACTED] te Amsterdam en Stichting Windalarm te Amsterdam (tezamen bezwaarden), ingediend door [REDACTED], tegen het besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland (verweerders) van 23 mei 2022, waarbij is besloten dat de eerste partiële herziening Omgevingsverordening Noord-Holland 2020 en de Omgevingsverordening Noord-Holland 2022 niet referendabel zijn gelet op artikel 5 van de Referendumverordening Noord-Holland 2018.

Aanwezigen

de leden:

- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED], fungerend secretaris

alsmede:

- [REDACTED], gemachtigde van bezwaarde

en namens verweerders:

- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]

De voorzitter opent de vergadering en stelt aan de orde de behandeling van bovengenoemd bezwaarschrift. Zij heet de aanwezigen welkom, stelt de leden van de commissie voor en licht de functie van de Hoor- en adviescommissie toe. Vervolgens krijgen bezwaarden het woord.

Bezwaarden geven aan geen pleitnota te hebben maar wel graag het grote plaatje te willen schetsen. Stichting Windalarm is in Amsterdam ontstaan en wil geen windturbines rond Amsterdam en in of bij beschermde natuur. Mensen hebben gezondheidsklachten die veroorzaakt worden door de industriële installaties en er zijn ook veel nadelen van bekend. Maar de stichting steunt wel degelijk de energietransitie. Zij ziet dat er meerdere wegen zijn die naar Parijs leiden (sic.). Het rapport dat de stichting heeft toegestuurd is met name bedoeld om de alternatieven te

Hoor- en adviescommissie

1878406/1904986

laten zien, want het is uiteindelijk een ruimtelijke ordeningsvraagstuk. De turbines kunnen beter op zee dan op land, daar zijn ze ook efficiënter. Het is moeilijk om de discussie te voeren. Men wil 35 Twh hernieuwbare energie. Als die behaald is, kunnen partijen de ambities bespreken over wind op zee en van de zon. De stichting wil graag dat het klimaatakkoord nageleefd wordt, dat er wind op zee komt en dat de discussie gevoerd wordt. Daarom is een referendum aangevraagd, om het gesprek over de duurzame energievoorziening gaande te krijgen. Zodat mens en natuur niet gehinderd worden door de opwekking van die energie. De RES is bedacht om te kijken waar de turbines en panelen ingericht kunnen worden. Alle gemeenten en provincies hebben een bod gedaan waar zij wellicht ruimte hebben. De Provincie Noord-Holland heeft 6,3 Twh geboden. In totaal in Nederland is 55 Twh geboden. Er moet minimaal 35 Twh behaald worden. De Provincie Noord-Holland geeft aan dat als die windturbines op land er niet komen, die doelen niet worden behaald. Dat is inclusief wat er al staat. Wellicht kan een deel wel gerealiseerd worden als de 600 meter grens behouden blijft.

Bezwaarden gaan in op de chronologie van de besluitvorming. De RES is in voorjaar / zomer 2021 vastgesteld. De omgevingsverordeningen waren toen nog niet gewijzigd. Provinciale Staten heeft daarmee een voorschot genomen op de nog te wijzigen verordeningen. Er is toen eigenlijk een toezegging gedaan terwijl men wist dat er nog besluitvorming moest komen die referendabel is.

Er waren 100 insprekers, dus verzet door bewoners viel te verwachten.

De RES 1.0 is nu vastgesteld. Elke twee jaar wordt er eentje vastgesteld dus telkens kunnen nieuwe locaties aangewezen worden voor windturbines. Telkens moet gezocht worden naar oplossingen met draagvlak. Dat wordt nog wel eens vergeten. Als al die turbines geplaatst worden, komen er gezondheidseffecten op de bewoners. Er is nergens te zien hoe Provincie Noord-Holland dit heeft meegewogen in het grotere belang. Zij moet toch zorgen voor een veilige gezonde leefomgeving.

In het verweer is aangegeven dat er sprake is van een zorgvuldige voorbereiding, want er is overleg geweest met de huisadvocaat. Overleg maakt de motivering nog niet juist.

Een referendum wordt aangevraagd als men het niet eens is met de voorgenomen besluitvorming. Die beoordelingsvrijheid van verweerders bij dit verzoek om een referendum is daarom juist heel klein, want zij willen het voorgenomen besluit het liefst door laten gaan.

Volgens bezwaarden is de datum van 1 januari 2025 voor de vergunningverlening ook met een referendum haalbaar. Bezwaarden refereren hierbij naar de gegevens van het Planbureau voor de Leefomgeving. Met het huidige gebrek aan personeel moet juist gekeken worden naar turbines met de grootste impact. Dat zijn turbines op zee.

In het verweerschrift is opgenomen dat het RES bod niet zomaar verlaagd kan worden.

Bezwaarden reageren hierop dat in een volgende RES weer een andere afweging gemaakt kan worden.

Je kan je afvragen waarom de realisatie van de turbines zo lang duurt. Dit komt juist doordat omwonenden tegen turbines zijn die hun gezondheid beïnvloeden. Wanneer de normen hoger zouden zijn, zouden er veel minder bezwaren zijn.

Bezwaarden willen de voorkeursoptie van de Nederlanders, geen wind op land. Kan de overheid dat nou niet doen? Bezwaarden zitten niet zozeer te wachten op een referendum, maar wel op de discussie die op dit moment niet gevoerd wordt.

Hoor- en adviescommissie

1878406/1904986

Verweerders lezen hun pleitnota voor. Deze is aan het verslag toegevoegd. Daarna geven zij aan dat bezwaarden met name ingaan op de inhoud van het besluit. De inhoud speelt indirect wel mee omdat het te maken heeft met de spoedeisendheid van de belangen. Maar het beleid staat nu niet ter discussie.

De voorzitter vraagt verweerders om het precieze verschil uit te leggen tussen de omgevingsverordening 2020 voor en na de wijziging.

Verweerders geven aan dat 600 meter norm en maximale ashoogte is losgelaten en het werkingsgebied is veranderd. De zoekgebieden zijn als werkingsgebieden opgenomen in de wijziging 2020 en omgevingsverordening 2022. Op basis daarvan kunnen gemeenten besluiten nemen. Het kan dat gemeenten zelf ook een strikter regiem willen en wel die 600 meter afstand houden.

De voorzitter vraagt of het klopt dat in de omgevingsverordening 2020 wel voorzien is in de mogelijkheid van windmolens, maar dat de eisen daaraan strenger waren.

Verweerders geven aan dat de vergunningsbevoegdheid altijd bij de provincie lag.

De voorzitter vat samen dat er al turbines toegelaten werden en dat bezwaarden geen soepelere regels willen.

Bezwaarden geven aan dat de Raad van State¹ een uitspraak heeft gedaan met het gevolg dat er op het moment geen landelijke regels zijn. In de loop van volgend jaar komen nieuwe landelijke normen. Bezwaarden vinden het opmerkelijk dat de landelijke norm op dit moment niet bekend is maar er wel spoedeisendheid is voor provinciale regels.

De voorzitter merkt op dat in de technische briefing is opgenomen dat als het referendum doorgaat, en de besluiten niet in werking treden, er dan geen omgevingsverordening zou zijn als de omgevingswet in werking treedt. Waarom blijft de oude verordening van 2020 niet van kracht?

Verweerders geven aan dat dit samenhangt met het stelsel van de omgevingswet. Als de omgevingswet in werking treedt, moet er een nieuwe verordening zijn.

De voorzitter vraagt of het niet mogelijk is om de omgevingsverordening van 2020 (opnieuw) te bekrachtigen of opnieuw vast te stellen.

Verweerders antwoorden dat er dan aansluiting mist. De verordening van 2020 moet dan omgebouwd worden, want er zijn al wijzigingen in de verordening van 2022 opgenomen, die niet in de 2020 verordening staan.

De voorzitter merkt op dat met het ombouwen de 2020 verordening wel van toepassing zou kunnen zijn.

¹ ABRvS 30-06-2021, ECLI:NL:RVS:2021:1395

Hoor- en adviescommissie

1878406/1904986

Verweerders merken op dat er een artikel in de referendumverordening is waaruit volgt dat het besluit wel alvast in werking treedt. Als je de wijzigingen die in de 2020 verordening nodig zouden zijn doorvoert, dan ga je sleutelen aan een besluit dat onderhavig is aan een referendum.

Bezwaarden merken op dat zij niet tegen de gehele verordening zijn. Als het aan bezwaarden ligt, treedt de verordening in werking en ondertussen wordt het referendum gehouden over de vraag: willen we de wind op land regels behouden? Als daar 'ja' uit komt, kunnen met een wijziging de regels er weer ingezet worden. Als de doorlooptijd 5,5 jaar is, zullen in de tussentijd die windmolens er niet staan. Er zijn dan geen problemen met verordeningen die er niet zijn, terwijl je wel de mening van je inwoners kan vragen met een raadgevend referendum.

Verweerders reageren dat een referendum gaat over een PS besluit. Als uit het referendum, met die vraagstelling, een 'ja' komt, dan moet er een voorstel tot intrekking van het besluit komen. Bovendien zou aan elke kiesgerechtigde gevraagd moeten worden: 'heeft u uw handtekening gezet alleen voor wind op land, of voor iets anders in de verordening'?

Bezwaarden reageren dat zij twee verzoeken hebben gedaan. Zeker bij de wijziging van de omgevingsverordening 2020 is het heel helder om welke set regels het gaat, die van wind op land. Dit is een signaal vanuit de inwoners. Formeel is gekozen over het al dan niet doorgaan van de omgevingsverordening, maar het gaat bezwaarden om de wind op land. PS kunnen iets initiëren om extra regels te stellen voor wind op land. Het doel van bezwaarden is niet het referendum an sich, maar het gesprek aangaan. Het referendum is een prima middel om dit te doen, omdat PS uiteindelijk bepalen of ze er iets mee gaan doen of niet.

De voorzitter vraagt of bezwaarden nog een ander haakje kunnen vinden. Kunnen zij een andere mogelijkheid vinden om een referendum te houden, zonder de omgevingsverordening ter discussie te stellen?

Bezwaarden geven aan dat er een bepaalde visie is over hoe een proces wordt ingericht. Bezwaarden vinden de verordening het beste om tegen in te gaan. Gemeente Amsterdam heeft het bestemmingsplan uitgesloten van referendum. Dit besluit van PS ziet op de windturbines en dat is waar het bezwaarden om gaat. Bezwaarden vragen zich af waarom de referendumcommissie in de vraagstelling niet duidelijk kan maken wat de doelstelling van de aanvrager van het referendum is.

Verweerders geven aan dat de referendumcommissie een formele benadering heeft en dat voor haar het verzoek over de gehele verordening gaat.

De voorzitter refereert aan de eerdere opmerking van verweerders dat bij een uitslag waarbij het besluit wordt afgewezen, het besluit ingetrokken wordt. Het is toch een raadgevend referendum?

Hoor- en adviescommissie

1878406/1904986

Verweerders geven aan dat dit volgt uit artikel 64 van de referendumverordening.²

Commissielid [REDACTED] gaat in op de datum van 1 januari 2025. Zij begrijpt dat dit volgens bezwaarden niet zo'n harde datum is en dat dit volgens verweerders wel het geval is.

Verweerders geven aan dat op pagina 163 van het Klimaatakkoord gezamenlijk doelen geformuleerd staan ten aanzien van hernieuwbare energie. Daar staat ook in dat per 1 januari 2025 alle benodigde vergunningen moeten zijn afgegeven en de aanbesteding moet zijn afgerond. Dat hangt niet per se aan de subsidie. De afspraak is minimaal 35 Twh. Wanneer je terugrekenen betekent dat dat de vergunningen op tijd aangevraagd moeten worden. Het belangrijkste punt is de tijdige realisatie van de 35 Twh.

Bezwaarden geven aan dat het Planbureau voor de Leefomgeving bijhoudt hoeveel aanvragen er zijn. De Rijksdienst voor ondernemend Nederland (RVO) moet dat doorgeven aan het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL). Er zijn nu al zoveel aanvragen gedaan. Niet alles kan toegewezen worden, daar zit een onzekerheid in. Zon op land moet ook capaciteit op het netwerk hebben, windturbines gaan doorgaans wel door. In de provincie Noord-Holland gaat het nog maar om 0,43 Twh uur aan vergunningen. Dat is een minimaal risico.

De voorzitter vraagt naar het risico van ondernemers die niet willen investeren.

Bezwaarden zien dat risico, maar tegelijkertijd zijn nu geen regels, dus daarbij is het risico veel groter.

Verweerders verwijzen naar de uitspraak van de Raad van State omtrent windpark Delfzijl. De afdeling heeft daarbij aangegeven dat locatie gebonden vergunningen juist nog toegelaten zijn. De praktijk kan dus gewoon doorgaan.

Bezwaarden merken op dat de beslissing over de omgevingsverordening een keer is uitgesteld omdat PS een motie in de Tweede Kamer wilde afwachten, deze is aangenomen in de Tweede Kamer. Een en ander zag op de stimulering van duurzame energieproductie.

De voorzitter vraagt hoe bezwaarden de organisatie van het referendum voor zich zien.

Bezwaarden reageren dat geprobeerd is om het al in oktober te agenderen. Dan had het referendum met de gemeenteraadsverkiezingen meegenomen kunnen worden. Dat is niet gelukt. Nu zou het met de PS verkiezingen meegenomen kunnen worden.

² Artikel 64

Indien onherroepelijk is vastgesteld dat een referendum heeft geleid tot een raadgevende uitspraak tot afwijzing, wordt door Gedeputeerde Staten zo spoedig mogelijk bij Provinciale Staten een voorstel voor een besluit ingediend dat uitsluitend strekt tot intrekking van het besluit of tot regeling van de inwerkingtreding van het besluit.

Hoor- en adviescommissie

1878406/1904986

Verweerders schetsen de drie stappen met handtekeningen die genomen moeten worden. Daar gaan een aantal maanden overheen. Er zijn termijnen voor het indienen van de handtekeningen en deze moeten geteld worden. Als er genoeg handtekeningen zijn, dan wordt een referendum georganiseerd. Dat zou een setting zijn zoals bij verkiezingen.

De voorzitter vraagt of rekening moet worden gehouden met een jaar doorlooptijd.

Verweerders geven aan dat het iets korter is, maar de gemeenten moeten het organiseren en het kost veel geld.

De voorzitter reageert dat het nu niet over het geld gaat. De referendumverordening is er, dus als aan de eisen wordt voldaan, moet je een referendum houden.

Commissielid [REDACTED] vraagt aan verweerders of de getallen, zoals de 0,43 Twh die bezwaarden aanhalen, kloppen.

Verweerders durven dit niet specifiek te benoemen. Zij kunnen dit nog wel uitzoeken. De aanpassingen in de verordeningen waren echt nodig om de herstructureringsgebieden aan te kunnen wijzen.

Commissielid [REDACTED] vraagt of het uitgezocht is dat zonder aanpassing van de regels de opgaven niet behaald konden worden.

Verweerders geven aan dat als je de kaarten van de herstructureringsgebieden bij de verordening 2020 en van de wijziging hiervan over elkaar heen legt, dan het verschil te zien is.

Commissielid [REDACTED] vraagt of voor die 0,43 Twh echt die wijziging nodig is.

Verweerders reageren dat in de RES afspraken is gezegd dat de zoekgebieden aangewezen moeten worden.

Commissielid [REDACTED] vraagt of het rapport dat Stichting Windalarm bij het bezwaar gevoegd heeft al beschikbaar was toen de PS leden keken naar dit onderwerp.

Bezwaarden geven aan dat dit niet het geval is. Bij het voortgangsrapport van de Nederlandse Vereniging Duurzame Energie is gevraagd om meerdere scenario's. Dit is niet gedaan, dus vandaar dat de stichting dit zelf nog gedaan heeft.

Commissielid [REDACTED] vraagt wat de bron is van de 0,43 Twh die bezwaarden noemen.

Bezwaarden geven aan dat komt uit de documenten van de provincie over de RES. Bezwaarden zullen de exacte vindplaats naar de secretaris sturen.

Commissielid [REDACTED] vraagt of bezwaarden contact hebben met PS leden.

Hoor- en adviescommissie

1878406/1904986

Bezwaarden geven aan dat zij dit regelmatig hebben. Ook met gemeenteraadsleden, Tweede Kamerleden en RVO. Je krijgt vaak te horen dat deze partij niet over dat onderwerp gaat en als bewoner(s) word je pas als laatste betrokken.

Commissielid [REDACTED] vraagt wat zij zeggen over het referendumverzoek van bezwaarden.

Bezwaarden geven aan dat de hele oppositie voor het referendum was. De motie bij de Tweede Kamer stond eerst voor de gemeenteraadsverkiezingen geagendeerd. Voor de publieke opinie kwam een later tijdstip voor het referendumverzoek goed uit. Het is jammer dat partijen zich in bochten wringen, om de klimaatdoelen te behalen. De branche heeft een grote invloed. Het belang van de Nederlandse Vereniging voor Duurzame Energie is niet altijd hetzelfde belang als dat van de inwoners.

De voorzitter geeft partijen de mogelijkheid tot een laatste woord.

Bezwaarden benadrukken nogmaals dat er twee verzoeken waren, die elk hun eigen beoordeling behoeven.

Bezwaarden sturen de vindplaats van de 0,43 Twh op en verweerders krijgen nog een kans om hierop te reageren. Bezwaarden zijn akkoord met de verdaging van de beslistermijn tot de reactie van verweerders is ontvangen.

Nadat gebleken is, dat geen der aanwezigen behoefte heeft aan het maken van nadere opmerkingen, schetst de voorzitter in het kort het verdere verloop van de procedure en sluit zij de vergadering.

Haarlem, donderdag 22 september 2022

[REDACTED]

[REDACTED],

fungerend secretaris

[REDACTED]

[REDACTED],

voorzitter